

Avdelningen för forskning, innovation och affärsutveckling

Verifiering av innovationer med kund

På Mina sidor heter utlysningen ” VER 2023:3 Verifiering av innovationer med kund”

Utlysningen riktar sig till projekt med en lösning som har potential att kunna accelerera omställningen av energisystemet. Lösningen ska även kunna uppvisa ett tydligt affärsfokus med goda förutsättningar att nå en storskalig tillämpning. Det sökande företaget och kunden ska tillsammans i projektet verifiera och utveckla innovationen.

Vad kan du söka stöd för?

Projekt inom denna utlysning ska i huvudsak omfatta aktiviteter för verifiering, test eller validering av lösningen tillsammans med kund.

Affärsutvecklande insatser såsom framtagande eller utveckling av affärsplan kan stödjas liksom aktiviteter med strategi för immateriella tillgångar.

Vem kan söka?

Små och medelstora företag kan skicka in en ansökan.

Hur mycket kan du söka?

Bidrag med högst 3 miljoner kronor, med krav på samfinansiering. Vissa aktiviteter, så som affärsutvecklingsinsatser, kan ges upp till 100 procent i stöd.

Sista dag för ansökan	Beslut planeras i	Projektstart	Projektet avslutas senast	Projektid
6 november 2023	December 2023 - februari 2024	1 mars 2024 – 1 augusti 2024	31 juli 2026	Max 24 månader

Innehåll

Testa och utveckla er lösning med kund	1
1 Om utlysningen	3
2 Viktiga datum	4
3 Vem kan söka?	4
4 Hur bedömer vi din ansökan?	5
5 Detta ska finnas med i ansökan	6
6 Så här ansöker du	8
7 Så mycket stöd kan du få	9
8 Vad händer efter att du lämnat in ansökan?	9
9 Utlisningen är en del av programmet Hållbar Affärsutveckling	10
10 Om du har frågor	10
Bilaga 1. Vad och hur stor andel av projektets kostnader kan du få stöd för?	11
Bilaga 2. Allmänna villkor för stöd	20

1 Om utlysningen

Utlysningen **Ver 2023:3 Verifiering av innovationer med kund** genomförs inom ramen av programmet *Hållbar affärsutveckling* vars syfte är att verka för att innovativa produkter och tjänster inom energiområdet kommersialiseras.

Utlysningen är inriktad mot innovationer (tjänster, lösningar och produkter) som kan:

- Bidra till ett fossilfritt och hållbart energisystem.
- Bidra till betydande förstärkning av försörjningstrygghet och flexibilitet i energisystemet.
- Visa tydlig kundnytta samt goda förutsättningar att nå en storskalig tillämpning.
- Bidra till fler arbetstillfällen i Sverige och/eller ökade exportintäkter.

Projekt i denna utlysning ska syfta till att förbereda innovationen inför en kommersiell fas eller ett större pilot- och demonstrationsprojekt. Stöd kan därför sökas för riktade insatser som bidrar till utveckling och verifiering av innovationen tillsammans med extern kravställande kund samt för affärsutvecklingsinsatser och förberedelser inför kommersiell fas.

Utlysningen avser stöd i form av bidrag. Varje projekt kan beviljas maximalt 3 miljoner kronor i stöd och utlysningen omfattar cirka 40 miljoner kronor.

Högst en ansökan per sökande företag.

Utlysningen syftar **inte** till att stödja:

- lösningar som har uppnått mognadsgrad RL 9
- lösningar med mognadsgrad RL 3 eller lägre
- rutinmässiga åtgärder av befintliga varor, tillverkningsmetoder, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter - även om dessa ändringar kan innebära förbättringar för lösningen
- löpande driftkostnader i verksamheten

Utlysningen genomförs inom ramen av programmet Hållbar Affärsutveckling (se [avsnitt 9](#) för mer information).

2 Viktiga datum

Tidplan för inlämning av ansökan finns i tabellen nedan.

Sista dag för ansökan	Beslut planeras i	Projektstart	Projektet avslutas senast	Projektid
6 november 2023	December 2023- februari 2024	1 mars 2024 – 1 augusti 2024	31 juli 2026	Max 24 månader

Mina sidor öppnar för ansökningar den 6 september 2023. På Mina sidor heter utlysningen ”**VER 2023:3 Verifiering av innovationer med kund**”.

3 Vem kan söka?

Energimyndigheten välkomnar ansökningar från små och medelstora företag. Företag och kund i projekt där ni tillsammans verifierar och utvecklar en innovation kan söka stöd.

Både det sökande företaget och kunden kan beviljas stöd för kostnader. Den kund som ska vara del av projektet behöver inte vara slutanvändare utan kan vara nästa steg i värdekedjan.

Verifieringen kan ske i Sverige eller utomlands med svensk eller utländsk kund. Energimyndigheten är restriktiv med att ge forskningsmedel till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige, däremot kan en utländsk aktör delta som part i ett projekt.

Det sökande företaget ska inneha rättslig dispositions- eller äganderätt till den aktuella innovationen.

Kan vi ha mer än ett projekt samtidigt?

Det är möjligt att söka stöd för ett nytt projekt även om ni redan har pågående projekt med statligt stöd. Vår allmänna rekommendation är dock att avsluta pågående projekt. Vid flera projekt är det väsentligt att tydliggöra följande:

- Projektresultaten inte är beroende av varandra
- Aktiviteter, mål och kostnader är olika jämfört med pågående projekt
- Ni är tydliga med att ni kan fokusera på detta projekt och har avsatt resurser för genomförande.

4 Hur bedömer vi din ansökan?

De projekt som beskrivs i ansökningarna bedöms utifrån följande kriterier:

Mognadsgrad:

- Hur väl innovationens mognadsgrad är beskriven och om den går i linje med utlysningens ramar avseende utvecklingsfas.

Energimässig potential (omställning av energisystemet):

- I vilken grad projektet bidrar till utvecklingen mot ett hållbart energisystem och därmed minskad klimatpåverkan. Detta kan ske genom exempelvis energieffektivisering, möjliggöra flexibilitet eller ökad tillgång av fossilfri energi.
- I vilken utsträckning lösningen påverkar hela livscykeln avseende tillverkning, användning och slutbehandling.
- I vilken utsträckning ansökan visar på en trovärdig beräkning och/eller beskrivning av den energimässiga potentialen.

Affärsmässig potential:

- I vilken utsträckning en tydlig och konkret kundnytta uppnås jämfört med dagens bästa lösningar och hur en realistisk och lönsam affärsmodell kan skapas.
- I vilken utsträckning har innovationen möjlighet att nå en storskalig marknadsspridning.
- I vilken utsträckning företagets innovation kan bidra till arbetstillfällen i Sverige och/eller exportintäkter till Sverige.
- Hur väl nuvarande konkurrens samt risken för kommande konkurrens beskrivs.
- Potentialen att resultaten inom två år efter projektslut nyttiggörs i produkter, processer eller tjänster som introducerats och tagit marknadsandelar på relevant marknad.
- Hur långt företaget har kommit i den konkreta utvecklingen av affären runt produkten/tjänsten/lösningen (kundkontakter, kundrespons, referenskunder, försäljning).

Innovationsgrad:

- I vilken grad lösningen innebär en innovation.
- I vilken grad ansökan kan visa hur lösningen kan ge konkurrensfördelar på marknaden, till exempel genom patent eller annan strategi för immateriella tillgångar.
- I vilken grad det har genomförts omvärldsanalyser (t.ex. nyhetsgranskning eller Freedom to Operate (FTO)) för att säkerställa lösningens innovationsgrad och möjlighet till marknadsintroduktion.

Genomförbarhet:

- I vilken grad projektets mål är mätbara, konkreta och väldefinierade.
- I vilken grad de angivna arbetspaketen är konkreta och tidsmässigt realistiska.

- Hur väl planen beskrivs för samfinansiering och i vilken grad planen är trovärdig.
- I vilken grad budgeten är rimlig i förhållande till de tänkta insatserna och målen.

Aktörer och samverkan:

- I vilken grad aktörerna i projektgruppen bedöms ha den kompetens och erfarenhet som krävs för att genomföra projektet. Relevant kompetens kan antingen finnas i egen regi eller till viss del med hjälp av inhyrda konsulter.
- Hur relevant underlag som bekräftar den kravställande kundens engagemang och intresse i projektet med koppling till verifieringsprojektet bedöms vara.
- I vilken grad sökande bedöms ha tillgång till exempelvis kompetens/samarbetspartner/nätverk som behövs för att skapa en kommersiell affärsverksamhet.
- I vilken grad den uppbyggda kompetensen från projektet stannar och kommer den sökande till godo.

Jämställdhet samt köns-och genusperspektiv:

- Hur väl det i ansökan redogörs på ett tydligt sätt om ett köns- och genusperspektiv är relevant att inkludera respektive inte inkludera i projektet.
- Hur väl köns- och genusperspektivet har inarbetats i projektgenomförandet, om det är relevant för projektet.
- Hur väl projektet beaktar jämställdhet vid projektgruppens sammansättning, arbetsfördelning och arbetsvillkor.

5 Detta ska finnas med i ansökan

Var noga när du skriver din ansökan och bifoga relevant material. Läs mer om vad ansökan ska innehålla i **Manual för att ansöka om och hantera stöd till forskning och innovation via Mina sidor** [Manual för forsknings-ansökningar via Mina sidor \(energimyndigheten.se\)](#)

I anslutning till denna beskrivning av utlysningen finns ett dokument **”Ytterligare ansökningsfrågor”** som tillsammans med projektansökan i Mina sidor ligger till grund för bedömningen. Ni ska besvara dessa ytterligare ansökningsfrågor och bilägga dem till ansökan.

Använd **”Checklista – VER 2023:3 Verifiering av innovationer med kund”** som stöd för att kontrollera att samtliga underlag och begärd information finns med i ansökan.

Till ansökan ska följande obligatoriska dokument bifogas:

- [Ytterligare ansökningsfrågor.](#)
- Daterat och signerat underlag som bekräftar den kravställande kundens engagemang och intresse i det sökta projektet. (Energimyndigheten har ingen framtagna mall.)

För en effektivare och snabbare beredning bifoga gärna:

- [Samfinansieringsintyg som beskriver hur ni avser att finansiera den del av projektet som ej täcks av Energimyndighetens bidrag](#) (se sid 18).
- [Intyg om tidigare stöd av mindre betydelse.](#) Intyget avser om stöd kan beviljas för affärsutvecklingsinsatser för företag/koncern äldre än fem år eller om ackumulerat startstöd överstiger tillåten gräns (se sid 16).
- [Intyg om tidigare innovationsstöd till små och medelstora företag.](#) Intyget avser om stöd kan beviljas för innovationsstödjande tjänster exempelvis IP-strategi (Intellectual Property) och patent (se sid. 17).
- [Intyg om tidigare stöd till nystartade företag \(startstöd\).](#) Intyget avser om stöd kan beviljas för affärsutvecklingsinsatser för företag/koncern yngre än fem år (se sid. 17).

När ni besvarar avsnittet om mål och genomförande i ansökningsformulärets fråga om arbetspaket vänligen kontrollera att:

- Varje arbetspaket är tidsatt med start- och slut tid (MMÅÅ).
- Uppskattad kostnad och sökt stödnivå är angiven för varje arbetspaket.
- Målen för projektet är konkreta, uppföljningsbara och möjliga att uppnå vid projektets slut.

För en effektiv och smidig handläggning av er ansökan är det viktigt att samtliga efterfrågade dokument/handlingar bifogas redan vid ansökan samt att dessa handlingar är både tydligt och fullständigt ifyllda.

Det är den förklaring och motivering i er ansökan, till varför ni anser att ni ska beviljas stöd, som används vid våra bedömningar. Det är därför särskilt viktigt att ni skriver på en nivå så att även den som inte är insatt i ert område förstår hur och vad ni avser uppnå med stödet.

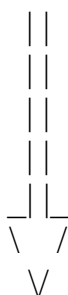
Kommunikation med stödsökande under handläggningen kommer främst att ske genom Mina sidor.

Lösningen ska ha uppnått en mognadsgrad om **lägst RL 4 och högst RL 8** för att kunna beviljas stöd (se tabell 1 för mer info om RL – Readiness Level). Det är ni som sökande som ansvarar för er bedömning om vilken RL-nivå ni befinner er på. Beskriv lösningens mognadsgrad på ett så klart och tydligt sätt att vi kan använda beskrivningen som underlag till vår slutliga prövning av er ansökan.

Tabell 1 Beskrivning av RL-nivåer (Readiness Level) som visar mognadsgraden på lösningen ¹

	Nivå	Beskrivning/kännetecken
Grundforskning	RL1	Grundforskning. Principer finns antagen men experimentella belägg saknas.
	RL2	Lösning finns formulerad. Grundläggande principer studeras. Både koncept och applikationer finns definierade.
Industriell forskning	RL3	Experimentella belägg finns. De första laborietester är gjorda.
	RL4	Lösningen bekräftad i labb. Småskaliga prototyper konstruerade i labb finns. Även konceptets relation till andra system har bestämts.
	RL5	Lösningen validerad i relevant miljö. Lösningen är testad i verklighetsliknande förhållanden. Systemets livskraft är verifierad.
Experimentell utveckling	RL6	Lösningen demonstreras i relevant miljö. Prototypsystemet testade i avsedd miljö och med avsedd prestanda.
	RL7	Systemprototyp demonstrerad i avsedd operationell miljö i förkommersiell skala. Demonstration av prototyp i driftsmiljö.
	RL8	Systemet komplett, bekräftat och färdigutvecklat. Funktionen har verifierats i förväntade driftsförhållanden.
	RL9	Lösningen beprövad och visat sig fungera. Fullt gångbar applikation och lösningen tillgänglig för användarna.

Mognadsnivå
gällande
lösningen ökar
med högre
nummer

6 Så här ansöker du

Följ dessa steg så går handläggningen av din ansökan snabbare:

- Använd e-tjänsten ”Finansiering av forskning och innovation” på **Mina sidor** för att skriva din ansökan (<https://minasidor.energimyndigheten.se>).
- Börja med att ansöka om **behörighet att få företräda koordinatörn**, det vill säga den organisation som ska samordna projektet, som ska ta emot stödet från Energimyndigheten och som ska vidarebefordra stöd till de eventuellt övriga stödmottagare som deltar i projektet. **Ansök om behörighet i god tid**, eftersom det kan ta ett par dagar att få behörigheten. Du får ett mejl när er ansökan om behörighet har godkänts.

¹ RL baserad på KTH Innovation Readiness Level™, se www.kthinnovationreadinesslevel.com

- När du har fått behörighet till e-tjänsten har du tillgång till formuläret ”Ansökan om finansiering av forskning och innovation”, som du ska fylla i och skicka in.

7 Så mycket stöd kan du få

Hur stor andel av kostnaderna varje projektpart kan få stöd för beror bland annat på

- Hur stora stödberättigande kostnader som projektparten har.
- Om projektparten är ett företag eller bedriver icke-ekonomisk verksamhet.
- Om projektparten är ett litet, medelstort eller stort företag.
- Vilken forskningskategori som aktiviteterna i projektet anses motsvara.

Alla kostnader i projektet ska vara faktiska och reviderbara vilket innebär att de ska särredovisas i bokföring.

För utförligare information om stödnivåer, stödberättigande kostnader och typ av verksamhet se [Bilaga 1](#) och [Bilaga 2](#).

8 Vad händer efter att du lämnat in ansökan?

Det är den version av ansökan som du skickat in före utlysningens stängningsdatum som ligger till grund för Energimyndighetens bedömning.

Energimyndigheten kan komma att begära att du lämnar in en komplettering av ansökan om vi finner skäl för det.

Energimyndigheten kan komma att ta en kreditupplysning på sökande företag, projektparter, ägare och styrelse.

Kommunikation under handläggningen av din ansökan kommer främst att ske genom Mina sidor.

Utbetalning av stödet sker enligt den utbetalningsplan som finns i beslutet. För mer information om utbetalning, se Allmänna villkor för stöd som följer med beslutet om stöd.

[Mer om hur Energimyndigheten behandlar personuppgifter](#)

9 Utlysningen är en del av programmet Hållbar Affärsutveckling

Programmet Hållbar affärsutveckling har som syfte att verka för att nya, innovativa produkter och tjänster inom energiområdet kommersialiseras och därmed bidrar till omställningen till ett hållbart energisystem.

Mer information om programmet finns här [Hållbar affärsutveckling \(energimyndigheten.se\)](https://www.energimyndigheten.se/hallbar-affarsutveckling)

10 Om du har frågor

Vid frågor kontakta oss:

Funktionsbrevlåda: hallbar.affarsutveckling@energimyndigheten.se

Sara Brolin: sara.brolin@energimyndigheten.se

Ida Norén: ida.noren@energimyndigheten.se

Iana Taranenko: iana.taranenko@energimyndigheten.se

Sara Ceder: sara.ceder@energimyndigheten.se

Stöd:

[Manual för forsknings-ansökningar via Mina sidor \(energimyndigheten.se\)](https://www.energimyndigheten.se/manual-for-forsknings-ansokningar-via-mina-sidor)

[Vägledning för ansökan inom affärsutveckling \(energimyndigheten.se\)](https://www.energimyndigheten.se/vagledning-for-ansokan-inom-affarsutveckling)

Bilaga 1. Vad och hur stor andel av projektets kostnader kan du få stöd för?

Utlysningen avser stöd i form av bidrag där maximalt totalt stödbelopp per projekt är **3 miljoner kronor**. Hur mycket stöd varje projektpart kan få beror bland annat på företagets storlek, aktivitetstyp och hur mycket stödberättigande kostnader som projektparten har.

Projektet ska innehålla en verifiering/test/validering av innovationen tillsammans med en kund. Kostnaderna för dessa ska huvudsakligen ligga inom kategorin experimentell utveckling där stödnivån är maximalt 45 procent. Se nedan för exempel på aktiviteter och information om godkända kostnader och stödnivåer.

Kund kan vara stödmottagande projektpart i denna utlysning för sitt deltagande i aktiviteterna för verifiering av innovationen. Den kravställande kunden ska vara extern.

Upp till 500 000 kronor av stödet kan läggas på aktiviteter inom affärsutveckling, IP eller innovationsrådgivningstjänster. Kostnader för dessa aktiviteter kan ges maximalt 100 procent stöd.

Forskningsinstitut, universitet och högskolor kan vara projektpart och stödmottagare, men då bara ta emot stöd på samma villkor som företag (alltså maximalt 45 procent stöd för utvecklingsdelen av projektet). Syftet med utlysningen är att stärka relationen mellan små och medelstora företag (SMF) och deras kund och föra innovationen närmare marknaden. Om projektet kräver en mindre forskningsinsats kan den köpas in i projektet som en konsultkostnad.

Stödmottagare kan inte få stöd för indirekta kostnader (se Bilaga 2, avsnitt 3.3 för mer information).

Stöd kan även sökas för andra typer av insatser, än de som listas nedan om de kan motiveras och ligger i linje med den aktuella utlysningens syfte och ingår i godkända kostnader enligt Bilaga 1 och Bilaga 2.

Aktiviteter för verifiering/test/validering av innovationen

Dessa aktiviteter ges normalt stöd enligt stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt med maximalt 45 % stödnivå (se sid 13).

Nedan listas exempel på experimentella aktiviteter som kan ingå i denna del av projektet:

- Utveckling av tjänst/lösning/produkt.
- Funktionstest av lösningen tillsammans med kund.
- Utveckling och användartester av mjukvara, applikation etc.

- Framtagande/tillverkning samt installation av prototyp med kund.
- Provkörning/test/validering och utvärdering av prototyp med kund samt förbättringsåtgärder.
- Slutverifiering/validering och prestandabestämning av prototyp.
- Arbete med typgodkännande i Sverige och på andra marknader.
- Förbättra/uppdatera beräkningar av innovationens energirelevans - i vilken utsträckning innovationen bidrar till omställningen av energisystemet; kvantifierat i kWh/år eller kg koldioxidekvivalenter/år.
- Utveckling av innovationen som involverar att applicera ett köns- och genusperspektiv på relevanta delar i projektet.

Aktiviteter för affärsutveckling

Dessa aktiviteter kan sökas med 100 procent stöd, maximalt 500 000 kronor. Exempel på aktiviteter som kan ingå i arbetspaket om affärsutveckling är:

- Framtagande eller utveckling av affärsplan och marknadsstrategi
- Affärsutveckling med fokus på jämställdhet och köns- och genusperspektiv i innovationen (produkten/tjänsten/lösningen).
- Planering och genomförande av inledande marknadsinsatser.
- Förberedelser inför en internationalisering; marknadsundersökningar och mässor.
- Förberedande underlag inför nästkommande investeringar t. ex. investerarmemorandum.
- Finansieringsstrategi samt finansieringsplan

Villkoren för att kunna ges upp till 100 procent stöd för kostnader beror på hur mycket stöd ett företag/koncern tidigare har tagit emot samt dess ålder. För företag/koncern yngre än fem år kan stöd för affärsutvecklingsaktiviteter ges enligt startstöd och beaktning sker av det ackumulerade startstödet enligt 10 § förordning (2008:761) (se sid 17). För bolag/koncern äldre än fem år beviljas dessa aktiviteter enligt stöd av mindre betydelse (se sid 16) och beaktning sker av det ackumulerade stödet företaget tagit emot enligt Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 och/eller 15 § förordning 2008:761. Se ytterligare information i Bilaga 1 och Bilaga 2.

Aktiviteter för immateriella tillgångar och innovationsrådgivningstjänster

Exempel på aktiviteter som kan ingå i arbetspaket med arbete med IP och innovationsrådgivningstjänster är:

- Arbete med strategi för immateriella tillgångar (IP-strategi).
- Arbete med framtagande av patentansökningar, varumärkesansökningar, designskydd (gäller dock inte årsavgifter till Patent och registreringsverket (PRV)).
- Andra innovationsrådgivningstjänster, så som rådgivning kopplat till relevanta standarder, avtal och föreskrifter.

Aktiviteterna för affärsutveckling, arbete med IP (Intellectual Property) och innovationsrådgivningstjänster ska anges i separata arbetspaket. Dessa aktiviteter kan ges stöd enligt innovationsstöd till små och medelstora företag enligt 15 § förordningen (2008:761) (se sid 18).

Stöd till aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet

Projektparter som inte bedriver ekonomisk verksamhet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten) kan få stöd med upp till 45 procent av projektpartens stödberättigande kostnader i projektet. Stöd till aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet beviljas enligt 15 § 3 p. förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet.

Stöd till företag

Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt

Stöd för forsknings- och utvecklingsprojekt lämnas till företag enligt 12 § förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning, utveckling och innovation inom energiområdet. För att kunna erhålla stöd måste företag uppfylla villkoren i artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Som företag betraktas varje enhet, oberoende av juridisk form, som bedriver ekonomisk verksamhet. Med ekonomisk verksamhet avses att tillhandahålla varor eller tjänster på en marknad. Som företag anses således sådana enheter som utövar ett hantverk eller annan verksamhet enskilt eller inom familjen, personsammanslutningar eller föreningar som bedriver en regelbunden ekonomisk verksamhet.

Hur stor andel av ett företags stödberättigande kostnader (den så kallade stödnivån) som stödet från Energimyndigheten får täcka bestäms av artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Stödnivån bestäms bland annat dels utifrån vilken forskningskategori som de olika forsknings- och utvecklingsaktiviteterna i projektet anses motsvara, dels utifrån storleken på företaget som ska ta emot stödet. Företagets storlek bestäms enligt reglerna i

bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Reglerna beskrivs även i kommissionens Användarhandledning om definitionen av SMF-företag.

Stödmottagare i denna utlysning kan inte få stöd för indirekta kostnader.

Stödberättigande kostnader

Följande kostnader är stödberättigande om projektaktiviteterna som du söker stöd för utgör forskning eller utveckling enligt artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014:

- a) Personalkostnader: forskare, tekniker och annan stödpersonal i den omfattning som de arbetar med projektet.
- b) Kostnader för instrument och utrustning i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. Om instrumenten och utrustningen inte används under projektets hela livscykel anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande.
- c) Kostnader för byggnader och mark i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. När det gäller byggnader anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande. För mark är kostnader för överlåtelse på affärsmässiga villkor eller faktiska kapitalkostnader stödberättigande.
- d) Kostnader för kontraktsforskning, kunskap och patent som köps eller hyrs in från externa källor på marknadsmässiga villkor, samt kostnader för konsulttjänster och motsvarande tjänster som används uteslutande för forskningsverksamheten.
- e) Andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader, inklusive kostnader för materiel, förrådsartiklar och liknande produkter, som uppkommit som direkt följd av ett projekt.

Projektaktiviteterna delas in i forskningskategorier

Den maximala stödnivån som ett företag kan få beror på vilken forskningskategori som aktiviteterna i projektet anses motsvara. Aktiviteterna i projektet kan även anses motsvara flera olika forskningskategorier. De maximalt tillåtna stödnivåerna som ett företag kan få för forsknings- och utvecklingsprojekt framgår av artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. I Tabell 2 nedan beskrivs de olika forskningskategorierna. Av Tabell 4 framgår sedan de maximala stödnivåerna.

Tabell 2. Klassning av forskningsaktiviteter i forskning och utvecklingsprojekt

---

Genomförbarhetsstudie	utvärdering och analys av potentialen för ett projekt som syftar till att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor, möjligheter och risker samt att identifiera de resurser som krävs för att genomföra det, och slutligen utsikterna för att projektet blir en framgång.
------------------------------	---

Grundforskning	experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.
Industriell forskning	planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster, eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster. Detta inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerade gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.
Experimentell utveckling	<p>att förvärva, kombinera, forma och använda befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga och andra relevanta kunskaper och färdigheter med syftet att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster. Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster.</p> <p>Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftsförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering.</p> <p>Experimentell utveckling inbegriper inte rutinmässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, tillverkningsmetoder, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.</p>

Observera att om företaget som Energimyndigheten beviljar stöd till har fått eller får finansiering till projektet i form av annat offentligt stöd (såsom annat statligt, regionalt eller kommunalt stöd), måste man ta hänsyn till detta stöd vid uträkning av hur stort stöd som företaget kan få från Energimyndigheten. Enligt EU:s statsstödsregler får det *sammanlagda* offentliga stödet som företaget beviljats för samma stödberättigande kostnader inte överskrida de maximala stödnivåerna som anges i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Stödets storlek beror på företagets storlek

Den maximala stödnivån som ett företag kan få för forsknings- och utvecklingsprojekt beror också på företagets storlek. Om sökanden är ett litet eller medelstort företag får stödnivån höjas med 20 respektive 10 procentenheter, vilket framgår av artikel 25 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Företagens storlek bestäms enligt reglerna i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Reglerna beskrivs även i kommissionens Användarhandledning om definitionen av SMF-företag.

Vid bedömning av ett företags storlek måste man ta hänsyn till antalet anställda, årsomsättning och balansomslutning samt till företagets eventuella förbindelser till andra företag. För att kunna räknas som ett litet företag krävs det dels att företaget har färre än 50 anställda och dels att *antingen* företagets årsomsättning *eller* balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. För att kunna räknas som ett medelstort företag krävs dels att företaget har färre än 250

anställda och dels att företagets årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro *eller* att företagets balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro (se nedan). Detta framgår av artikel 2 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Tabell 3. Definition av företagets storlek

Storlek	Antal anställda*	Årsomsättning <i>eller</i> balansomslutning**
Småföretag	< 50	≤ 10 milj. €
Medelstora företag	< 250	≤ 50 milj. € resp. ≤ 43 milj. €
Stora företag	≥ 250	> 50 milj. € resp. > 43 milj. €

*) Med anställda avses inte bara löntagare utan även ägare som arbetar i företaget utan att vara anställda och konsulter som befinner sig i en beroendeställning till företaget.

**) Uppgifter från det senast godkända räkenskapsåret beaktas. För att ett tröskelvärde ska anses passerat ska företaget ha haft högre eller lägre värden under två år i rad.

Även företagets relation till andra företag påverkar bedömningen av företagets storlek. Av betydelse är främst företagets ägare och graden av kontroll som andra företag utövar över företaget. Hur ägarförhållanden och graden av kontroll påverkar bedömningen av företagets storlek beskrivs närmare i artikel 3 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 samt i kommissionens Användarhandledning om definitionen av SMF-företag.

I tabellen nedan framgår den maximala stödnivån som kan lämnas till aktörer för forsknings- och utvecklingsprojekt.

Tabell 4. Översikt maximala stödnivåer

Typ av forskning och utveckling	Små företag	Medelstora företag	Stora företag	Icke-ekonomisk verksamhet*
Experimentell utveckling	45 %	35 %	25 %	45 %

*) Till exempel universitet och forskningsinstitut.

Stöd av mindre betydelse

Energimyndigheten kan lämna så kallat stöd av mindre betydelse (så kallat de minimis-stöd) enligt 2 § andra punkten i förordningen (2008:761). För att stöd av mindre betydelse ska kunna lämnas, behöver ditt företag uppfylla villkoren i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013.

Stöd av mindre betydelse kan som huvudregel lämnas upp till ett takbelopp motsvarande 200 000 euro under en period av tre beskattningsår, dvs. innevarande och två föregående beskattningsår.

För företag som utför godstransporter på väg för annans räkning gäller dock ett lägre takbelopp motsvarande 100 000 euro under samma treårsperiod, dvs. innevarande och två föregående beskattningsår. För dessa företag gäller också att stödet inte får användas för inköp av vägtransportfordon.

Takbeloppen avser bruttobelopp, dvs. belopp före avdrag för skatt eller andra avgifter. Observera också att om ditt företag ingår i en koncern, gäller takbeloppet för stöd av mindre betydelse som lämnats i Sverige till hela koncernen.

Stöd av mindre betydelse kan inte lämnas till företag som är verksamma inom fiske- och vattenbrukssektorn, och inte heller till företag som är verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter. Stöd av mindre betydelse får inte heller lämnas till exportrelaterad verksamhet. Det innebär att stödet inte får vara direkt knutet till exporterade volymer, till upprättandet eller driften av ett distributionsnät eller till andra löpande utgifter som har samband med exportverksamhet.

Vid beräkning av hur mycket stöd av mindre betydelse ditt företag kan få, ska allt stöd av mindre betydelse som företaget har erhållit från olika offentliga stödgivare (stat, region eller kommun) under de tre senaste beskattningsåren räknas ihop. Företag som ansöker om stöd av mindre betydelse ska därför i samband med sin ansökan om stöd lämna in ett intyg till Energimyndigheten där företaget anger allt annat stöd av mindre betydelse som det har erhållit de tre senaste beskattningsåren.

Stöd till nystartade företag

Energimyndigheten kan lämna startstöd till nystartade företag enligt 10 § i förordningen (2008:761). För att startstöd ska kunna lämnas, behöver ditt företag uppfylla villkoren i artikel 22 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014. Villkoren som gäller för stöd enligt artikel 22 sammanfattas nedan.

Startstöd till nystartade företag kan lämnas till icke-börsnoterade små företag som inte är äldre än fem år. Femårsperioden räknas från företagets registrering. För företag som inte omfattas av registrering kan perioden anses börja löpa från den tidpunkt då företaget inlett sin ekonomiska verksamhet eller är skyldig att betala skatt för sin ekonomiska verksamhet. Att företaget inte får vara börsnoterat innebär att företaget inte får vara officiellt noterat på en fondbörs. Företaget får dock vara noterat på en alternativ handelsplattform. För att startstöd ska kunna lämnas, måste företaget dessutom uppfylla alla följande villkor:

- företaget har inte tagit över ett annat företags verksamhet
- företaget har ännu inte haft delat ut vinst, och
- företaget har inte bildats genom företagskoncentration.

Om företaget ingår i en koncern måste hela koncernen uppfylla villkoren. Stöd till nystartade företag får dock inte lämnas till företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.

Innovationsstöd till små och medelstora företag

Stöd till kostnader för att anskaffa, validera och försvara patent och andra

immateriella tillgångar² samt kostnader för att innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster kan lämnas till små och medelstora företag enligt 15 § förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning, utveckling och innovation inom energiområdet. För att kunna erhålla stöd måste företaget uppfylla villkoren i artikel 28 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Innovationsstöd kan i huvudsak ges under förutsättning att det totala stödbeloppet för innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster inte överstiger 220 000 euro per företag under en treårsperiod.

Finansiering från andra organisationer än Energimyndigheten.

Samfinansiering

Energimyndighetens stöd till företag täcker ofta inte det sökande företags hela kostnad för de projektaktiviteter som företaget söker stöd för. När så är fallet, måste företaget antingen själv stå för den resterande kostnaden, eller hitta annan privat finansiering i form av kontanta medel.

Den delen av ditt företags stödberättigandekostnader som Energimyndigheten inte finansierar kallas för samfinansiering. Observera att någon annan aktör än ditt företag själv inte kan samfinansiera ditt företags kostnader genom s.k. egeninsatser (s.k. in-kind-insatser). Detta beror på att kostnaden för en egeninsats som utförs av en annan aktör inte uppstår hos ditt företag, utan hos den andra aktören. Kostnaden för den andra aktörens egeninsats är med andra ord inte en stödberättigande kostnad för ditt företag.

Observera också att om en annan aktör än ditt företag själv ska samfinansiera ditt företags kostnader, får sådan samfinansiering inte ske med offentliga (statliga regionala eller kommunala) medel. Detta beror på att det sammanlagda offentliga stödet för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler. Om ditt företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd från en annan offentlig finansiär för samma kostnader som du ansöker stöd för från Energimyndigheten, måste du därför meddela det till Energimyndigheten. Detta är viktigt för att undvika att ditt företag senare kan bli återbetalningsskyldigt för beviljat stöd.

För det fall att ditt företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd som förvaltas direkt av EU:s institutioner utan inblandning av svenska myndigheter (t.ex. program som Horisont Europa), måste du meddela även det till Energimyndigheten när du söker stöd av oss. Detta är viktigt för att undvika eventuell återbetalningsskyldighet, eftersom det sammanlagda stödet från EU:s institutioner och Energimyndigheten för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler.

---

² Med ”immateriella tillgångar” avses tillgångar som saknar fysisk eller finansiell gestaltning, t.ex. patent, licenser, know-how eller andra immateriella rättigheter, se artikel 2.30 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Observera att Energimyndigheten kan komma att ställa högre krav på annan finansiering av stödmottagande företags kostnader än vad kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 kräver. Energimyndigheten kan även kräva annan finansiering av aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet som myndigheten beviljar stöd till mot 15 § 3 p. förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten).

Om en stödmottagare har tagit emot annat statligt stöd, såsom annat statligt, regionalt eller kommunalt stöd, ska detta stöd markeras som offentlig finansiering i ansökningsformuläret.

Internationella aktiviteter

Energimyndigheten är restriktiv med att ge forskningsmedel till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige. Detta kan ske i undantagsfall om samtliga av nedanstående kriterier är uppfyllda:

- 1 Det kan styrkas att de aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige har en unik kompetens som inte finns hos aktörer i Sverige.
- 2 Projektet är väsentligt för att uppnå programmets mål.
- 3 Det kan ske en tydlig kunskapsöverföring till aktörer i Sverige.

Energimyndigheten kan neka finansiering till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige även om samtliga av ovanstående kriterier anses vara uppfyllda.

Bilaga 2. Allmänna villkor för stöd

De villkor som gäller för beviljade projekt kommer att framgå av Energimyndighetens beslut om beviljat stöd. Nedan ges en beskrivning av villkoren.

Definitioner

Med *stödmottagare* avses i dessa villkor den organisation eller de organisationer som enligt Energimyndighetens beslut tar emot stöd från Energimyndigheten.

Vid projekt med flera deltagande organisationer avses med *projektpart* de organisationer som deltar i projektet (dock ej organisationer som utför konsultuppdrag för stödmottagarens räkning).

Vid projekt med flera projektparter avses med *koordinator* den projektpart som samordnar projektet, tar emot stödet från Energimyndigheten och som vidarebefordrar stöd till övriga stödmottagare som deltar i projektet i enlighet med Energimyndighetens beslut.

1 § Allmänt

Stödet beviljas för att finansiera genomförandet av det projekt som anges i Energimyndighetens beslut om stöd.

Stödmottagarna har rätt till beslutade medel endast om Energimyndigheten får erforderliga medel från regeringen.

Stödmottagaren ska finansiera den del av kostnaderna som inte täcks av stödet från Energimyndigheten med egna medel eller med medel från annan finansiär. Stödmottagaren ansvarar för finansiering av kostnadsökningar som uppstår under projekttiden.

Vid all presentation av projektet ska det anges att arbetet utförts med stöd från Energimyndigheten (namnet återges på engelska med Swedish Energy Agency).

2 § Koordinators åtaganden vid projekt med flera projektparter

Vid projekt med flera projektparter har koordinatören följande åtaganden, utöver vad som gäller för samtliga stödmottagare. Det åligger koordinatören

- att ha behörighet att företräda övriga stödmottagare avseende projektet i förhållande till Energimyndigheten
- att ta emot Energimyndighetens utbetalning av stöd
- att överföra Energimyndighetens stöd till övriga stödmottagare i enlighet med myndighetens beslut om stöd
- att på Energimyndighetens begäran styrka hur varje utbetalning har fördelats mellan de olika stödmottagarna

- att omgående till övriga stödmottagare vidarebefordra Energimyndighetens beslut, ändringsbeslut och annan för stödmottagare relevant information från Energimyndigheten
- att under projekttiden rapportera enligt Energimyndighetens beslut och anvisningar i enlighet med 7 §
- att säkerställa att Energimyndigheten omedelbart underrättas om sådana omständigheter uppstår som framgår av 8 §
- att ansöka om ändringar i projektet i enlighet med 8 §.

3 § Stödberättigande kostnader

3.1 Allmänna krav

Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som stödet från Energimyndigheten beräknas på. Vilka kostnader som är stödberättigande i ett projekt och hur stor andel av dessa kostnader som stödmottagaren kan få stöd för beror på vilken stödgrund Energimyndigheten har fattat sitt beslut om stöd mot. Stödgrunden framgår av Energimyndighetens beslut.

För att en kostnad ska vara stödberättigande gäller dessa allmänna krav:

- Kostnaden ska vara skälig.
- Kostnaden ska ha uppkommit för genomförandet av projektet.
- Kostnaden ska vara faktisk och reviderbar, vilket innebär att den ska kunna återfinnas i stödmottagarens bokföring. En stödmottagare kan till exempel inte få stöd för arbete som utförs utan lön. Kostnaden får inte heller vara uppskattad.
- Kostnaden ska bäras av stödmottagaren, vilket innebär att en stödmottagare bara får ta upp sina egna bokförda kostnader.
- Kostnaden ska vara fastställd i enlighet med god redovisningssed.
- Kostnaden ska ha uppkommit i projektet och under den projektid som framgår av beslutet. Kostnader som uppkommit före eller efter den i beslutet angivna projektiden är inte stödberättigande.

I stödmottagarens bokföring ska projektkostnaderna vara redovisade på ett sådant sätt att de går att särskilja från stödmottagarens övriga transaktioner.

3.2 Särskilt om lönekostnader

Direkta kostnader för personal (bruttolön och lönebikostnad) ska redovisas som lönekostnader i den omfattning som dessa personer arbetar i projektet. Med lönebikostnader avses sociala avgifter enligt lag, obligatoriska pensionsavsättningar, obligatoriska försäkringar och avgifter samt semesterersättning. Lönekostnaden ska vara reviderbar. Tidsredovisning ska kunna visas upp på begäran av Energimyndigheten.

- *Stödmottagare som är universitet och högskolor* kan få stöd för direkta lönekostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.

- För *övriga stödmottagare* (som inte är universitet eller högskolor) gäller att de totala stödberättigande lönekostnaderna kan uppgå till en genomsnittlig kostnad om maximalt 800 kr/timme. Kostnaden ska i enlighet med de allmänna kraven i 3.1 vara faktisk, vilket innebär att kostnaden *inte* får vara en schablon. Det innebär att om de faktiska lönekostnaderna är högre än 800 kr/timme, är högst 800 kr/timme stödberättigande. Omvänt gäller att om de faktiska kostnaderna understiger 800 kr/timme, ska de lägre, faktiska kostnaderna tas upp. Genomsnittlig kostnad betyder att om en stödmottagare har flera personer med olika lönenivåer som arbetar i projektet, får den genomsnittliga lönekostnaden uppgå till högst 800 kr/timme för att vara stödberättigande. Beräkningen ska göras utifrån de totala faktiska lönekostnaderna delat med totalt antal timmar nedlagda i projektet. Om resultatet vid beräkningen överstiger 800 kr/timme, ska lönekostnaderna minskas vid redovisning till Energimyndigheten.

3.3 Särskilt om indirekta kostnader

Indirekta kostnader (overhead-kostnader) är allmänna omkostnader som inte uppkommer som en omedelbar följd av projektet under projektiden. Detta gäller t.ex. löner och arvoden till personal som inte arbetar specifikt med projektet (såsom personal som arbetar med ekonomi eller administration som inte är projektspecifik), kontorsmaterial och IT-system.

- Stödmottagare i denna utlysning kan inte få stöd för indirekta kostnader.

3.4 Särskilt om konsultkostnader

Ersättning till personer som inte är anställda av en stödmottagare ska redovisas som köpta tjänster (konsultkostnader). Ersättning för köpta tjänster ska vara marknadsmässig. Projektpart får inom projektet inte vara underleverantör till annan projektpart.

4 § Utbetalning av bidrag

Utbetalningsplanen framgår av beslutet om stöd. Utbetalning av bidrag sker utan föregående rekvisition om inte annat framgår av beslutet. Bidraget täcker mervärdesskatt endast då denna uppkommer som nettokostnad hos stödmottagaren. Stödmottagaren ska skicka in verifikationer för de redovisade kostnaderna om Energimyndigheten begär det. Energimyndigheten har rätt att hålla inne utbetalningar av stöd om stödmottagaren inte har arbetat upp minst 90 procent av tidigare utbetalda medel i samma projekt.

5 § Arbetsgivarförhållanden

Energimyndigheten är inte arbetsgivare eller uppdragsgivare för stödmottagaren eller annan som denne anlitar för projektet. Energimyndigheten gör således inte avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter, etc.

6 § Underrättelseskyldighet angående finansiering

Stödmottagaren ska omgående underrätta Energimyndigheten om stödmottagaren ansöker om eller får medel för projektet från annan finansör än

Energimyndigheten. Detta gäller även andra ändringar av finansieringen av projektet jämfört med vad som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd.

7 § Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning ska ske i enlighet med Energimyndighetens anvisningar och beslut om stöd.

Om projektpart enligt beslutet får medel motsvarande tre miljoner kronor eller mer från Energimyndigheten ska revisorsintyg från auktoriserad eller godkänd revisor avseende denna projektpart bifogas slutredovisningen. För kommun, landsting, statliga myndigheter, universitet och högskola accepteras revisorsintyg från internrevisor. Revisorsintyg ska även bifogas slutredovisningen om Energimyndigheten så särskilt begär. Genom intyget ska revisor bekräfta att i slutredovisningen redovisade kostnader för projektparten hämtats ur dennes bokföring, att kostnaderna har uppkommit under den projekttid som framgår av beslutet, att kostnaderna är verifierade (styrkta) och att projektpartens redovisningsrutiner är utformade i enlighet med god redovisningssed.

8 § Ändringar i projektet

Stödmottagaren ska i förväg skriftligen ansöka hos Energimyndigheten om att få göra ändringar inom den genomförande- och kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd. Detta gäller t.ex. byte av projektledare, byte av stödmottagare, ändrad projekttid, ändring i genomförandet eller anstånd med rapportering till Energimyndigheten. Förskjutningar accepteras mellan kostnadsslagen inom den kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut upp till och med tio (10) procent. Stödmottagaren ska ansöka hos Energimyndigheten om ändringar som överstiger tio (10) procent om beloppet är större än 50 000 kronor.

Stödmottagaren ska omgående skriftligen underrätta Energimyndigheten om projektet avbryts eller försenas, om stödmottagaren kommer på obestånd eller om annan omständighet av väsentlig betydelse inträffar. Stödmottagaren ska även omgående anmäla namn- och adressändring till Energimyndigheten.

9 § Ändring av beslut

Ändringar eller tillägg till Energimyndighetens beslut om stöd ska upprättas skriftligen av Energimyndigheten för att gälla.

10 § Rätt till resultat

Stödmottagaren eller resultatens rättsinnehavare har nyttjanderätt över projektresultat som uppkommer inom projektet. Projektresultaten får överlåtas eller upplåtas till annan. Stödmottagare får dock inte överlåta eller upplåta projektresultat, eller på annat sätt vidta någon åtgärd, som medför att det blir fråga om indirekt statligt stöd.

11 § Granskningsrätt

Energimyndigheten eller annan som Energimyndigheten utsett (t.ex. auktoriserad revisor) har rätt att följa arbetet och ta del av handlingar som innehåller uppgifter om t.ex. den tekniska och ekonomiska utvecklingen av ett projekt. För att möjliggöra granskning har Energimyndigheten rätt att utfärda särskilda anvisningar för redovisning.

Energimyndigheten har rätt att följa upp avslutat projekt genom att begära uppföljningsrapport som ska utformas och inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Sådan rapport kan begäras in vid tre tillfällen inom en tioårsperiod räknat från datumet för projektslut.

12 § Återbetalning av ej upparbetade medel

Beviljade och utbetalda medel som inte har förbrukats av stödmottagaren ska återbetalas till Energimyndigheten. Efter inlämnande av ekonomisk slutredovisning meddelar Energimyndigheten om återbetalningsskyldighet föreligger och med vilket belopp.

13 § Sanktioner

Energimyndigheten får besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om

- 1 den som ansökt om stöd genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stödet beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
- 2 stödet av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller
- 3 villkoren för stödet inte har följts.

Stödmottagaren är återbetalningsskyldig om någon av de grunder som anges i punkterna 1–3 ovan föreligger. Energimyndigheten kan då komma att helt eller delvis kräva tillbaka stödet jämte ränta enligt räntelagen (1975:635).

Vid det fallet att stödet från Energimyndigheten utgör olagligt statligt stöd, är stödmottagaren skyldig att betala tillbaka stödet om återbetalning inte får underlåtas enligt EU-rätten. Detta framgår av 3 § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Statens energimyndighet ska då i enlighet med samma lag återkräva stödet jämte ränta från utbetalningsdagen.

Energimyndigheten kan hålla inne utbetalningar av stöd tills vidare om myndigheten överväger men ännu inte har beslutat om sanktioner. Myndigheten kan också välja att inte betala ut stöd om utredning av sanktioner gentemot samma stödmottagare pågår i ett annat projekt som Energimyndigheten finansierar.